

***Rodzice w edukacji
potencjałem współczesnych
zmian społecznych.***

***Konteksty wychowawczo-
opiekuńcze i wsparcia rodziny.***

***Kierunki badań realizowanych na
Uniwersytecie Zielonogórskim***

prof. UZ dr hab. Grażyna Gajewska

**Zakład Pedagogiki Opiekuńczej i Rodziny
Instytut Pedagogiki**

<http://www.zpoir.wpps.uz.zgora.pl/>

Kontakt: G.Gajewska@ipp.uz.zgora.pl

www.wpps.uz.zgora.pl

**UNIwersytet
ZIELONOGÓRSKI**

Rodzice w edukacji Gdańsk 23.04.2018
prof. UZ dr hab. Grażyna Gajewska

PLAN PREZENTACJI

1. Inspiracje do podjętego tematu
2. Główne kierunki badań zrealizowanych
3. Wybrane wyniki badań własnych oraz ze studentami, doktorantami, słuchaczami studiów podyplomowych
4. Stosowane metodologie
5. Kierunki badań planowanych
6. Pracownicy Wydziału Pedagogiki Psychologii i Socjologii realizujący badania rodziców w edukacji
7. Interdyscyplinarna perspektywa możliwych badań na UZ

Słowa klucze

Inspiracje – badania:

1. **Własne** (krajowe i międzynarodowe Francja)
2. **Ze studentami, doktorantami, słuchaczami studiów podyplomowych POW** Uniwersytetu Zielonogórskiego
3. **Pracowników** Zakładu Pedagogiki Opiekuńczej i Rodziny, WPPS, UZ
4. **Pracowników UZ:** Instytutu Pedagogiki, Wydziału Pedagogiki Psychologii i Socjologii oraz innych Wydziałów Uniwersytetu Zielonogórskiego

Główne kierunki badań zrealizowanych

1. **Kształcenie pedagogów** do zadań z udziałem rodziców w edukacji szkolnej i pozaszkolnej
2. **Współpraca z rodzicami, rodzinami, opiekunami prawnymi, wychowawcami** placówek opiekuńczo – wychowawczych i wsparcia dziennego, rodzicami zastępczymi, adopcyjnymi: nauczycieli, pedagogów szkolnych, wychowawców świetlic szkolnych, internatów szkolnych i burs, nauczycieli
3. **Wspomaganie rodziny**
4. **Podnoszenie kultury pedagogicznej** rodziców i pedagogów
5. **A niepełnosprawność, niedostosowanie społeczne**
6. ...

Stosowane metodologie

- Ilościowa, jakościowa lub łączona
- Badania w działaniu
- Badania porównawcze
- ...

Kierunki badań planowanych

- Lokalne
- Ogólnopolskie
- Międzynarodowe
- Interdyscyplinarne ...

Rodzice w edukacji- pytania

- **Wykorzystany czy marnowany potencjał** wychowawczo – opiekuńczy i pomocowo – wspierający społeczny zasób szkoły
- **Czy w nowoczesnej szkole potrzebni są, a jeżeli tak to do czego rodzice?** Teoria a praktyka
- ...

Rodzice w kreowaniu jakości wychowawczej, opiekuńczej i pomocowej roli szkoły oraz tego wpływ na edukację uczniów

1. Wynik sondażu 2018 organizowana konferencja w Nowej Soli – dyrektorów szkół i pedagogów szkolnych:
2. 78 osób - 92 wypowiedziane **sukcesy pedagogów szkolnych: w 21% dotyczyły rodziców**
3. 74 osób – 77 wypowiedziane **porażki pedagogów szkolnych: w 36% dotyczyły rodziców** (prawie tyle samo co uczniów)...

Nie ma efektywnego procesu wychowania i uczenia się bez ...

- **Dobrze realizowanego procesu opieki** nad dziećmi – uczniami
- A to zależy od: ich **rodziców i społeczeństwa** – w tym **szkoły**
- **Pomocy i wsparcia ucznia oraz wspomagania jego rodziny ...**

Wizerunek rodziców w edukacji

- **Jaki jest?**
- **Jaki powinien być?**
- **Co można zrobić?**

Rodzice w edukacji

wyniki badań

G. Gajewska

- Prezentacja wyników wybranych badań wskazujących płaszczyzny i pola do dalszej refleksji

Jakość rodziny – jakość szkoły = poziom współuczestnictwa

- **Jakość edukacyjna rodziny**

- **Jakość edukacyjna szkoły**

- Wysoka
- Umiarkowana
- Niska
- Bardzo niska, brak

- Wysoka
- Umiarkowana
- Niska
- Bardzo niska, brak

Gajewska G.
2002, 2009, 2012

1. **63,3% - rodzina i szkoła stanowią umiarkowanie** wartościowe środowisko edukacyjne
2. 0,3% - rodzina i szkoła to negatywne środowiska
3. 34,5% - rodzina lub szkoła była mniej lub bardziej wartościowym środowiskiem od drugiego (14,6% szkoła, 20% rodzina)
4. **1,9% - wysoce wartościowe środowisko i rodziny i szkoły** (G. Gajewska 2002)

75 studentów – sondaż 2012 **czy studia przygotowują do współpracy z rodzicami**

- **48% badanych odpowiedziało negatywnie:** 8% udzieliło odpowiedzi zdecydowanie nie, a 40%, że raczej nie.
 - Na szczęście 44% uważało, że raczej tak, a następne 4% - zdecydowanie tak
 - 8% nie udzieliło odpowiedzi
- (G. Gajewska 2012).

Poczucie przygotowania do współpracy z rodzicami wychowanków, uczniów u 75 **studentów III roku** pedagogiki PS – maj 2014

- **Zdecydowanie tak 8%**
- **Raczej tak..... 62 %**
- Raczej nie 25 %
- Zdecydowanie nie 5 %

Ocena tego przygotowania:

1 (złe) – 4%	5 19 %	9 – 4%
24 %	6 16 %	10 (bardzo
3 4 %	7 16 %	dobrze) – 3 %
412%	8 19 %	

Obawy we współpracy z rodzicami zadeklarowane przez studentów POWiP i EWiP

Jest ich bardzo wiele, m.in.:

- „obawa **przed brakiem szacunku ze strony rodziców** chociażby ze względu na wiek i małe doświadczenie”
- „obawy **związane ze środowiskiem patologicznym**”
- „**niechęć, pogarda ze strony rodziców. Brak zaangażowania i zrozumienia**”
- „**zbyt duże wymagania**”
- „**Jak rozpocząć pierwsze zebranie z rodzicami**” ...

Ocena poziomu kultury pedagogicznej rodziców w opinii 91 studentów SD POWiP w skali od 1 do 10

- Średnia: 5,1
- 3-2,2%
- 4-.....13,19%
- 5-.....39,56%
- 6-.....27,47%
- 7-.....7,69%
- 8-.....3,30%
- Brak wypowiedzi- 6,59%

Data pomiaru: listopad 2014r. – Badania własne

Przygotowanie do pracy z rodziną w opinii studentów pedagogiki studia II stopnia 2015 (badania własne)

1. Ocena stopnia przygotowania instytucji do współuczestniczenia rodziców w opinii studentów
2. Ocena udziału rodziców w instytucjach
3. Uzasadnienia przyczyn podanej oceny
4. Ocena przygotowania studenta do współpracy z rodzicami
5. Stopień przygotowania studenta do współpracy z rodzicami
6. Ocena roli uczelni w przygotowaniu pedagogów do współpracy z rodzicami

Przygotowanie aktualnych i przyszłych pedagogów, nauczycieli do wsparcia rodziny i współdziałania z nią

- sondaż 2012
- sondaż 2014 (studenci III roku pedagogiki I stopień UZ)
- Sondaż 2015 (studenci II rok II stopień pedagogiki UZ)
- Sondaż 2016 i 2017 (zliczany)...

Wniosek:

jest trochę lepiej, ale nadal nie najlepiej, wręcz słabo,
trzeba pilnie, intensywniej podjąć działania w tym
kierunku

Proces dochodzenia do współpracy i wspomagania rodziny – perspektywa oświatowa

1. Przyjmowanie przez nauczycieli podejścia interwencyjnego (72% 2012r.) i ich zamknięcia się na rodziców
2. Postawy rodziców (2012)
3. Bariery instytucjonalne
4. Rozumienie procesualności
5. Świadomość społeczna...

Czynniki różnicujące współpracę pedagoga z rodziną wychowanka (G. Gajewska 2008, t.3, s.23-26)

- 1. Tkwiące w rodzinie dziecka**
- 2. Tkwiące w środowisku lokalnym**
- 3. Tkwiące w dziecku**
- 4. Tkwiące w placówce różnego typu**
- 5. Tkwiące w opiece-wychowawcy (pedagogu)**

Rodzice w edukacji wyniki badań G. Gajewskiej ze studentami UZ (2013 – 2016)

- Skrzypnik E. 2014 **Zajęcia pozalekcyjne uczniów z klas II i III w opinii rodziców i uczniów.**
- JANOWSKA J. 2014 **Rola pedagoga szkolnego we współpracy z rodzicami uczniów gimnazjum.** Na przykładzie szkół w Szprotawie.
- Woźniak B. 2014 **Rola i znaczenie rodzica we współpracy z wychowawcą świetlicy szkolnej.** Na przykładzie Szkoły Podstawowej nr 14 w Lubinie.
- KIZIOK M. 2015 **Praca pedagogów z rodziną prowadząca do uzyskania samodzielności wychowanków internatu.** Na przykładzie Zespołu Szkół Ponadgimnazjalnych Nr 2 w Nowej Soli.
- TILL M. 2015 **Współpraca nauczycieli z rodzicami licealistów.** Na przykładzie zespołu szkół nr 2 w Choszcznie.
- NOWAK J. 2015 **Współpraca nauczycieli – wychowawców z rodzicami na rzecz zmian w funkcjonowaniu klasy szkolnej na przykładzie klas I – III Zespołu Szkolno – Przedszkolnego w Radwanicach. ...**

Rodzice w edukacji badania G. Gajewskiej ze studentami UZ (2013 – 2016)

- KELM A. 2015 **Świetlica w szkole podstawowej**, jako forma wspomaganie rozwoju dziecka.
- TOMYS I. 2015 **Motywacja do nauki wychowanków domu dziecka** (na przykładzie Domu Dziecka „Droga” w Wolsztynie).
- STRUGAŁA M. 2015 **Rola współpracy nauczyciela edukacji wczesnoszkolnej z rodzicami w rozwiązywaniu problemów opiekuńczo – wychowawczych w szkołach wiejskich.**
- HAREWSKA N. 2015 **Wspieranie rodziców zastępczych w budowaniu profesjonalizmu i eliminowanie stereotypów na temat rodzicielstwa zastępczego.** Na przykładzie Zielonej Góry i wybranych miejscowości powiatu zielonogórskiego.
- JEŻ N. 2015 **Opinie rodziców i pedagogów na temat współpracy w wiejskich szkołach podstawowych.** Na przykładzie placówek w gminie Nowogród Bobrzański.
- DĄBEK A. 2015 **Współpraca szkół podstawowych z rodziną niepełną w małym mieście.**
- LALAK E. 2015 **Realizowanie obowiązku szkolnego przez wychowanków przekształconego Pogotowia Opiekuńczego w Zielonej Górze na przykładzie podopiecznych Placówki Opiekuńczo – Wychowawczej nr 4 w Zielonej Górze.**

Rodzice w edukacji badania G. Gajewskiej ze studentami UZ (2013 – 2016)

- HERZEL A. 2014 **Współpraca pedagoga szkolnego z rodzicami uczniów gimnazjum**. Na przykładzie szkół gimnazjalnych w Zielonej Górze
- RYNIAWIEC P. 2013 **Współpraca pedagoga szkolnego z rodziną w opinii wychowawców klas VI**. Na przykładach szkół zielonogórskich.
- SROCZYŃSKA M. 2013 **Praca pedagoga szkolnego z rodzicami na rzecz modyfikacji postaw rodzicielskich i podnoszenia kultury pedagogicznej w opinii rodziców, nauczycieli i uczniów**. Na przykładzie wiejskiej Publicznej Szkoły Podstawowej w Lubieszowie.
- GRZEGORCZYK N. 2013 **Współpraca pedagoga szkolnego z rodzicami w opinii nauczycieli**. Na przykładzie Publicznej Szkoły Podstawowej w Starym Strączu.
- KOPER M. 2013 **Współpraca rodziców ze szkołą niepełnosprawnego dziecka w opinii nauczycieli** na przykładzie specjalnego ośrodka szkolno - wychowawczego w Nowej Soli.

Z myślą o rodzicach jako potencjalnych partnerach pozytywnych zmian społecznych...

- **Uzyskiwanie wyższych form wzajemnych relacji** (otwartość na współdziałanie, częstotliwość form, przejmowanie organizacji zadań, większe zaufanie, podział zadań itp.)
- **Relacje z dzieckiem, dziećmi** (postawy rodzicielskie, dobór środków opieki i wychowania: metod, form, czasu realizacji)
- **Wiedza i poglądy o opiece i wychowaniu dziecka ...**

Podsumowując

Warto podjąć badania w kierunkach:

- Klimat, mechanizmy i skuteczność, efektywność realizacji prawnych zadań związanych ze współdziałaniem z rodziną
- Poprawa przygotowania do pracy wychowawczej i opiekuńczej kadry profesjonalnej
- Świadomość rodziców dotycząca współdziałania w edukacji
- Koordynacja działań
- Wprowadzanie innowacyjnych dobrych praktyk
- Intensywna praca z rodziną w środowisku zamieszkania
- ...

Klucz do przyjęcia i efektywnego realizowania
współpracy instytucji z rodziną
i wspomagania jej

- Zrozumienie i realizacja celów
wzajemnego troszczenia się o
dziecko przez pedagogów i rodzinę w
jednym procesie (działaniach)
wychowawczo-opiekuńczym

Nadal niedoceniane „skarby” realizacji w/w zadań

- **Oświatowe**: grono pedagogiczne: wychowawcy klas, pedagodzy szkolni, nauczyciele zajęć pozalekcyjnych, wychowawcy świetlicy szkolnej (rodzice w świetlicy?) internatów (rodzice w internatach? Wszyscy pracownicy szkoły. Przyjaciele szkoły – partnerzy; Poradnie Psychologiczno - Pedagogiczne
- **Pomocy społecznej**
- **Biblioteki pedagogiczne**
- **Formalne i nieformalne ...**

Badacze UZ z dorobkiem nt. rodziców w edukacji

- **ZPOiR**: Turska E., Zajdel K., Harewska N., Zapeński P.
- **IPedagogiki** WPPPS UZ: Izdebski Z., Miłkowska G., Nowosad I., Bąbka J., Furmanek M., Wawryk L., Janion E., Doliński A., ...
- **I Psychologii** WPPPS UZ: Wojciechowska L., Farnicka M., Grzegorzewska I. ...
- **IS** WPPPS UZ: Kwiatkowski M. ...

DZIĘKUJĘ
ZA UWAGĘ
Zapraszam do
współpracy

Kontakt:

G.Gajewska@ipp.uz.zgora.pl

prof. UZ dr hab. Grażyna Gajewska
Zakład Pedagogiki Opiekuńczej i
Rodziny, Instytut Pedagogiki

www.wpps.uz.zgora.pl

UNIwersytet
Zielonogórski

Rodzice w edukacji Gdańsk 23.04.2018
prof. UZ dr hab. Grażyna Gajewska